

NOMINA LOCII У ГОВОРУ ИГРОША КОД БРУСА²

Предмет рада јесу именице типа *nomina loci* у говору Игоша, који припада косовско-ресавском дијалекту. У разматрање су узете и *nomina loci* са значењем отвореног и *nomina loci* са значењем затвореног простора. *Nomina loci* су анализирани према суфиксима помоћу којих се граде. Сврстане су у лексичко-семантичке подгрупе. Рад има следеће циљеве: 1) да сагледа *nomina loci* у говору Игоша и да добијене резултате упореди са резултатима добијеним у претходним истраживањима (која се односе на говоре јагодинског краја), 2) да утврди који су суфикси продуктивни у њиховом грађењу, 3) да покаже конкурентност суфиксалних морфема и 4) да покаже разлике између дијалекатске и стандарднојезичке творбе речи. Као корпус послужио је материјал добијен по *Упитнику за прикупљање nomina loci*. Речници српског језика послужили су као контролни корпус. Спроведећи анализу, дошли смо до следећих резултата: 1) продуктивни суфикси у говору Игоша јесу: *-иште*, *-ар/-јар*, *-арник*, *-ара*, *-ница*; 2) суфикси *-ар/-јар* и *-арник* су конкурентни; 3) суфикс *-иште* је без конкуренције; 4) суфикси *-ара* и *-ница* су конкурентни; 5) поједини деривати нису регистровани у речницима српског језика; 6) поједини деривати су регионално маркирани и 7) забележени су фонетски модификовани деривати.

Кључне речи: творбено-семантичка категорија *nomina loci*, суфикс, говор Игоша, дијалекатска творба, стандарднојезичка творба.

1. Увод

Предмет рада јесу именице типа *nomina loci* (именице просторног значења)³ у говору Игоша код Бруса, који припада косовско-ресавском дијалекту. У разматрање су узете и *nomina loci* са значењем отвореног и *nomina loci* са значењем затвореног простора. Именице *nomina loci* са зна-

¹ jovanica.st@gmail.com

² Рад је представљен на научном скупу *Савремена филолошка проучавања младих истраживача III*, одржаном на Филозофском факултету у Нишу 24. фебруара 2024. године.

³ О именицама просторног значења писано је најчешће у оквиру граматика. У новије време налазимо неколико радова који се баве овим именицама. Списак граматика и радова дат је на крају овог рада.

чењем отвореног простора односе се на земљиште, њиву, поље, шуму, воћњак, место где се некад нешто налазило. Са друге стране, *nomina loci* са значењем затвореног простора односе се на радњу, радионицу, продавницу, оставу, магацин, фабрику, гостионицу.

Ове именице су углавном добијене суфиксацијом. Из тог разлога су анализиране према суфиксима помоћу којих се граде. Због ограниченог простора, у разматрање су узете само именице које су настале додавањем одређеног суфикса на именичку творбену основу. Примери су сврстани у лексичко-семантичке подгрупе. Лексичко-семантичке подгрупе подељене су у мање целине, како би семантичка анализа била прецизнија. Приликом класификације именица типа *nomina loci* са значењем отвореног простора ослањали смо се на *Ботанички речник* Д. Симоновића (1959). Са друге стране, приликом класификације именица типа *nomina loci* са значењем затвореног простора ослањали смо се на *Речник српскохрватскога књижевног језика* (РМС 1967–1976). Поједини примери класификовани су на основу нашег језичког осећаја.

Приликом одређивања конкурентности одређених суфикса у обзир су узета два критеријума: 1) лексичко-семантичка подгрупа и 2) степен продуктивности. Истим критеријумима руководи се и Г. Штасни у студији *Nomina loci са називом биљке у творбеној основи* (2007: 928).

Стање у говору Игоша упоређено је са стањем у говорима јагодинског краја. На тај начин добијена је целовитија слика о именицама типа *nomina loci*.

Рад има следеће циљеве: 1) да сагледа *nomina loci* у говору Игоша и да добијене резултате упореди са резултатима добијеним у претходним истраживањима (која се односе на говоре јагодинског краја), 2) да утврди који су суфикси продуктивни у њиховом грађењу, 3) да покаже конкурентност суфиксалних морфема и 4) да покаже разлике између дијалекатске и стандарднојезичке творбе речи.

Село Игош припада општини Брус (Расински округ). Претежно је насељено Србима и броји око 500 становника. Његови становници се баве пољопривредом, сточарством, узгајањем житарица, воћарством. Говор Игоша припада косовско-ресавском дијалекту, односно средишњем поддијалекту „који обухвата област око Копаоника, пределе источно од њега и око западне Мораве на сектору од Краљева до њеног сусрета са Јужном Моравом код Сталаћа” (ИВИЋ 2009: 74). Овај говор познаје типичне особине косовско-ресавског дијалекта.⁴

Као и претходна истраживања (СТЕВАНОВИЋ 2021; СТЕВАНОВИЋ 2022а; СТЕВАНОВИЋ 2022б; СТЕВАНОВИЋ 2023а; СТЕВАНОВИЋ 2023б; СТЕВАНОВИЋ 2023в), и ово истраживање се заснива на записима

⁴ О особинама косовско-ресавског дијалекта в. ИВИЋ 1985: 102–104; БОГДАНОВИЋ, МАРКОВИЋ 2000: 165–167; МИЛОРАДОВИЋ 2003.

са терена. Теренско истраживање је спроведено децембра 2023. године током дводневног боравка у Игрошу.

Као корпус послужила је грађа добијена по *Упитнику за прикупљање nomina loci*. Реч је о упитнику који је настао за потребе писања докторске дисертације и који се састоји од 213 питања. Питања су подељена у две целине: 1) *Отворен простор* и 2) *Затворен простор*. Прва целина садржи 119 питања, док друга целина садржи 94 питања. Због ограниченог простора, из обе целине узете су поједине групе. Из целине *Отворен простор* узете су групе: 1) *Земљиште, њива, поље*; 2) *Воћњак*; 3) *Шума* и 4) *Место где се некад нешто налазило*. Са друге стране, из целине *Затворен простор* узете су групе: 1) *Радња, радионица, продавница*; 2) *Фабрика*; 3) *Зграда, остава, магацин* и 4) *Гостионица, крчма*.

У истраживању је учествовало пет информатора женског пола. Информатори су завршили само основну школу и нису мењали место боравка. Из разлога што нису мењали место боравка њихов говор није изгубио аутентичност.

Одговори информатора упоређени су са стањем забележеним у релевантним речницима српског језика: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика* (РСАНУ 1959–) и *Речник српскохрватског књижевног језика* (РМС 1967–1976). Поменути речници су нам послужили као контролни корпус. На поједина питања нисмо добили одговоре.

2. Анализа корпуса⁵

2.1. Отворен простор

2.1.1. Суфикс *-иште*

Анализирани корпус бележи укупно 49 примера са суфиксом *-иште*. Можемо их сврстати у две лексичко-семантичке подгрупе:

- 1) Именице које се односе на одређену њиву, одређено земљиште или поље:
 - Земљиште засејано биљком из породице лепирњача: *бдбиште, детелиниште, лећиште, луцерјиште*.
 - Земљиште или поље засејано житарицом или индустријским биљем: *дуданиште, житиште, зобиште, јечмиште, конопљиште, кукурузиште, ланиште, овсиште, пшеничиште, ражиште, репиште, хмељиште*.
 - Њива засејана биљком из породице тикава или бундева: *бодганиште, дињиште, лубеничиште*.
 - Њива засађена поврћем или земљиште засејано, засађено по-

⁵ Због ограниченог простора, представимо само продуктивне суфиксе.

врћем: *кромпѝриште, кућусиште, пасуљѝште, рѝткѝште.*

- Земљиште обрасло нечим: *рѝтиште, врбиште⁶, пѝпратиште, копрѝвиште, руђиште, павѝтиште, гљивѝште.*
- Земљиште уопште: *буњѝште, бадељѝште, црепуљѝште, трѝсетиште.*

2) Именице које се односе на место где се некад нешто налазило:

- Место где су остаци старих објеката: *амбѝриште, бачѝште, вигњѝште, колибиште, кошѝриште, манастириште, пѝвничѝште, плѝвњѝште, појѝтиште, тѝриште, трљѝчиште, цркѝште.*
- Место где се налазе остаци нечега: *воденичѝште, грѝбљѝште.*
- Место где је некад нешто било засађено: *лѝзиште.*

2.1.2. Суфикс *-ар/-јар*

Анализирани корпус бележи 27 примера са суфиксом *-ар/-јар*. Можемо их сврстати у две лексичко-семантичке подгрупе:

1) Именице које се односе на одређени воћњак:

- Место где је засађено стабло дрвета: *брескѝар, вишњѝар, јабукѝар, кајсијѝар, крушкѝар, крушѝар, дуњѝар, смокѝар, трешњѝар, шљивѝар, бадемѝар.*
- Место где је засађено грмље или жбуње: *купинѝар, купѝњѝар, дудѝар.*

2) Именице које се односе на одређену шуму:

- Место где расте зимзелено дрвеће: *јелѝар.*
- Место где расте листопадно, белогорично дрвеће: *брестѝар, клењѝар.*
- Место где расте листопадно дрвеће из породице букви: *букѝар, кестењѝар.*
- Место где расте листопадно дрвеће из породице слезова: *липѝар.*
- Место где расте листопадно дрвеће из породице маслина: *јасењѝар.*
- Место где расте остало листопадно дрвеће: *багремѝар, багренѝар, багрењѝар, топољѝар.*
- Место где расте листопадни грм или жбун: *лескѝар, лештѝар.*

2.1.3. Суфикс *-арник*

Забележена су 22 примера са суфиксом *-арник*. Примере можемо сврстати у две лексичко-семантичке подгрупе:

⁶ Акцентовано *р* је из техничких разлога болдирано. Тако и ниже.

- 1) Именице које се односе на одређени воћњак:
 - Место где је засађено стабло дрвета: *бресквџарник, вишињџарник, дуњџарник, јабукџарник, кајсијџарник, крушкџарник, орашџарник, смоквџарник, трешињџарник, шљивџарник, бадемџарник.*
 - Место где је засађено грмлџе или жбуње: *купинџарник, малинџарник, дудџарник.*
 - Место где је засађена нискорастућа биљка: *јагодџарник.*
- 2) Именице које се односе на одређено земљиште, одређену њиву или одређено поље:
 - Земљиште или поље засејано житарицом или индустријским биљем: *јечмџарник, кукурузџарник, хмељџарник.*
 - Њива засејана биљком из породице тикава или бундева: *дињџарник.*
 - Земљиште обрасло нечим: *гљивџарник, копривџарник, травџарник.*

2.2. Затворен простор

2.2.1. Суфикс -ара

Забележено је 30 примера. Све примере можемо сврстати у три лексичко-семантичке подгрупе:

- 1) Именице које се односе на одређену радњу, радионицу или продавницу:
 - Занатска радња, радионица: *бравџара, воскџара, грнчџара, кожџара, сапунџара, седлџара, содџара, ужџара, црепџара.*
 - Продавница намирница: *брашинџара, воћџара, месџара, млекџара, рибџара, лебџара.*
 - Продавница разних супстанци: *фарбџара.*
 - Продавница разних предмета: *гвожђџара.*
 - Продавница биљака: *цвећџара.*
- 2) Именице које се односе на одређену фабрику:
 - Фабрика намирница: *кексџара, уљџара.*
 - Фабрика за израду разних предмета: *стаклџара.*
 - Фабрика пића: *пивџара, винџара.*
 - Остале фабрике: *кончџара, ланџара.*
- 3) Именице које се односе на одређену зграду, оставу или одређени магацин:
 - Остава за храну: *пекмезџара, медџара.*
 - Остава за предмете: *бачвџара, качџара.*
 - Магацин за житарице: *хмељџара.*

2.2.2. Суфикс *-ница*

Анализирани корпус бележи укупно 13 примера. Све примере можемо сврстати у три лексичко-семантичке подгрупе:

- 1) Именице које се односе на одређену радњу, радионицу или продавницу:
 - Занатска радња, радионица: *абџиница, бурџиница, коваџиница, казанџиница, сапуњиница.*
 - Продавница намирница: *месница, лебница.*
 - Продавница разних супстанци: *дубањиница.*
- 2) Именице које се односе на одређену гостионицу или крчму:
 - Гостионица где се служи пиће: *півница, ракијиница, чајиница.*
 - Гостионица где се служи храна: *ћевањиница.*
- 3) Именице које се односе на одређену оставу:
 - Остава за храну: *сирница.*

3. Резултати истраживања и дискусија

Најпродуктивнији суфикс који служи за грађење *nomina loci* са значењем отвореног простора у говору Игоша је *-иште*. Суфикс *-иште* је високопродуктиван и у осталим говорима косовско-ресавског дијалекта (СТЕВАНОВИЋ 2021: 245; СТЕВАНОВИЋ 2022а: 134–136; СТЕВАНОВИЋ 2022б: 36; СТЕВАНОВИЋ 2023в: 29). О продуктивности овог суфикса у грађењу именица типа *nomina loci* са значењем отвореног простора у стандардном српском језику сведоче бројне граматике (КЛАЈН 2003: 125–126; СТАНОЈЧИЋ, ПОПОВИЋ 2005: 143; СТЕВАНОВИЋ 1986: 537–538).⁷

У речницима српског језика нису регистровани следећи примери: *хмелџиште, врбиште, павиџиште, рујиште, црепуљџиште, кошариште, трљаџиште.*

Поред суфикса *-иште*, продуктиван је и суфикс *-ар/-јар*. И у осталим говорима косовско-ресавског дијалекта је суфикс *-ар/-јар* високопродуктиван (СТЕВАНОВИЋ 2021: 245; СТЕВАНОВИЋ 2022а: 136–137; СТЕВАНОВИЋ 2022б: 32; СТЕВАНОВИЋ 2023в: 30). У стандардном српском језику није продуктиван у грађењу *nomina loci* са значењем отвореног простора (КЛАЈН 2003: 41; ШТАСНИ 2007: 934).⁸

Анализирани корпус бележи следеће примере који нису регистрова-

⁷ У вези са суфиксом *-иште* треба погледати и новије истраживање Ж. Бошњаковића и Г. Штасни *Турцизми с просторним значењем у контексту балканских језика и њихових дијалеката* (2023: 77).

⁸ У вези са суфиксом *-ар/-јар* треба погледати и новије истраживање Г. Штасни *О транскатегоризацији и псеудотранскатегоризацији у домену простора* (2022: 140).

ни у речницима српског језика: *бресквâр*, *купинâр*, *јабукâр*, *дуњâр*, *кајсијâр*, *багрена̂р*, *бреста̂р*, *јасења̂р*, *клења̂р*.

Суфикс *-арник* је, такође, продуктиван у говору Игроша. У појединим говорима косовско-ресавског дијалекта је ниске (СТЕВАНОВИЋ 2021: 245), у појединим високе (СТЕВАНОВИЋ 2022б: 33), а у појединим умерене продуктивности (СТЕВАНОВИЋ 2023в: 31). Истраживање спроведено на терену који обухвата 23 пункта сведочи о томе да је суфикс *-арник* високопродуктиван и у грађењу именица типа *notina loci* са значењем отвореног и у грађењу именица типа *notina loci* са значењем затвореног простора (СТЕВАНОВИЋ 2023а: 66). У говору Игроша није забележен ниједан пример са значењем затвореног простора. Са друге стране, у говору Бунара није забележен ниједан пример са суфиксом *-арник* (СТЕВАНОВИЋ 2022а). Овај суфикс у стандардном српском језику спомињу И. Клајн (2003) и Г. Штасни (2007). По Клајну, *-арник* гради *notina loci* са значењем затвореног простора (2003: 162), док Г. Штасни истиче да може градити и *notina loci* са значењем отвореног простора (2007: 935).

В. Вукадиновић у монографији *Топоними зоонимског порекла* наводи, између осталог, примере који су настали додавањем суфикса *-арник* (1996: 12–15). Поједини лингвисти *-арник* не сматрају суфиксом (КИРШОВА 1999; БОГДАНОВИЋ 2008а; ЖУГИЋ 2014). Н. Богдановић у појединим радовима не наводи ниједан пример са завршетком *-арник* (2004; 2005; 2008б). Ни Љ. Ћирић не наводи суфикс *-арник* у својим радовима (2006а; 2006б).

У речницима српског језика нису регистровани следећи деривати: *купинâрник*, *малинâрник*, *вишња̂рник*, *дуња̂рник*, *јабукâрник*, *јагодâрник*, *кајсијâрник*, *крушкâрник*, *ораши̂рник*, *смоквâрник*, *трешња̂рник*, *шљивâрник*, *бадема̂рник*, *јечма̂рник*, *кукурузâрник*, *хмеља̂рник*. Поједини примери су регистровани у неким говорима јагодинског краја (СТЕВАНОВИЋ 2021: 246; СТЕВАНОВИЋ 2022б: 33; СТЕВАНОВИЋ 2023в: 31).

Два примера из анализираног корпуса су регионално маркирана: *дудâрник* (РСАНУ 1968: 2) и *копривâрник* (РСАНУ 1978: 220). Оба примера су забележена и у појединим говорима јагодинског краја (СТЕВАНОВИЋ 2023а: 65).

Суфикс *-иште* је без конкурентности у оквиру свих подгрупа. Наиме, у оквиру лексичко-семантичке подгрупе *Земљиште*, *њива*, *поље* забележена су 34 примера, а у оквиру подгрупе *Место где се некад нешто налазило* 15 примера.

Суфикси *-ар/-јар* и *-арник* су конкурентни у оквиру подгрупе *Воћњак*. Оба суфикса су умерене продуктивности. Анализирани корпус бележи 14 примера са суфиксом *-ар/-јар* и 15 примера са суфиксом *-арник*.

У грађењу именица типа *notina loci* са значењем затвореног простора продуктивни су суфикси *-ара* и *-ница*. Суфикс *-ара* је и у стандардном српском језику продуктиван у грађењу *notina loci* са значењем затвореног

простора (КЛАЈН 2003: 47–49; СТАНОЈЧИЋ, ПОПОВИЋ 2005: 144; СТЕВАНОВИЋ 1986: 508–509). У говорима јагодинског краја је високопродуктиван у грађењу *nomina loci* са значењем затвореног простора (СТЕВАНОВИЋ 2023б). Са друге стране, суфикс *-ара* гради и *nomina loci* са значењем отвореног простора у говорима јагодинског краја (СТЕВАНОВИЋ 2023б).

Примери *кексара* и *медара* нису регистровани у речницима српског језика. Оба примера су забележена и у појединим говорима јагодинског краја (СТЕВАНОВИЋ 2023б).

Забележен је и један пример који је фонетски модификован. Реч је о примеру *лебара*. Сугласник *x* се изгубио у иницијалној позицији (БОГДАНОВИЋ, МАРКОВИЋ 2000: 52). Треба напоменути да пример *хлебара* није забележен у говору Игоша. Губљење сугласника *x* у свим позицијама је карактеристично за све говоре косовско-ресавског дијалекта (ИВИЋ 1985: 102). Оба примера (*лебара* и *хлебара*) су забележена у говорима јагодинског краја (СТЕВАНОВИЋ 2023б).

Суфикс *-ница* је и у стандардном српском језику продуктиван у грађењу *nomina loci* са значењем затвореног простора (КЛАЈН 2003: 164; СТАНОЈЧИЋ, ПОПОВИЋ 2005: 144).⁹

Поред примера *лебница* који је фонетски модификован, у анализираном корпусу уочавамо још два фонетски модификована примера. Реч је о примерима *ћевдџиница* и *бурекџиница*. Код ових примера запажамо одступање од једначења сугласника по звучности (СТАНОЈЧИЋ, ПОПОВИЋ 2005: 45–46).

Суфикси *-ара* и *-ница* конкурентни су у оквиру лексичко-семантичке подгрупе *Зграда, остава, магацин*. Оба суфикса су нископродуктивна.

У оквиру лексичко-семантичке подгрупе *Радња, радионица, продавница* не можемо говорити о конкурентности суфиксалних морфема. Наиме, суфикс *-ара* је високопродуктиван у оквиру ове подгрупе, док је суфикс *-ница* умерене продуктивности.

За разлику од претходних истраживања (СТЕВАНОВИЋ 2021; СТЕВАНОВИЋ 2022а; СТЕВАНОВИЋ 2022б; СТЕВАНОВИЋ 2023б; СТЕВАНОВИЋ 2023в), у овом истраживању нису забележене значењске разлике између дијалекатских и стандарднојезичких примера.

4. Закључак

Анализирани корпус бележи укупно 141 пример који је настао додавањем одређеног суфикса на именичку творбenu основу. У разматрање су узете и именице типа *nomina loci* са значењем отвореног и именице типа *nomina loci* са значењем затвореног простора.

⁹ У вези са суфиксом *-ница* треба погледати поменуто истраживање Ж. Бошњаковића и Г. Штасни (2023: 75–77).

Говор Игоша познаје све суфиксе као и стандардни српски језик. У говору Игоша продуктивни су следећи суфикси: *-иште*, *-ар/-јар*, *-арник*, *-ара*, *-ница*.

Суфикси *-ар/-јар* и *-арник* су конкурентни, док је суфикс *-иште* без конкуренције. Са друге стране, суфикси *-ара* и *-ница* су конкурентни.

Поједини деривати из анализираног корпуса су фонетски модификовани (*лебѡра*, *лебница*, *ћевѡнциница*, *бурѡкциница*). Забележени су и регионално маркирани деривати (*дудѡрник*, *копривѡрник*). У релевантним речницима српског језика нису регистрована 34 деривата.

Анализа је показала да разлике између дијалекатске и стандарднојезичке творбе речи постоје. Разлике су видљиве у: 1) нерегистрованим дериватима, 2) неједнакој фреквенцији појединих суфикса (суфикс *-ар/-јар* је продуктивнији у грађењу *nomina loci* са значењем отвореног простора у косовско-ресавском дијалекту него у стандардној варијанти српског језика; суфикс *-арник*, такође) и 3) регионално маркираним дериватима.

Имајући у виду да стандардни српски језик настаје избором једног дијалекта за општу употребу, свакако да има и подударња: суфикс *-иште* је високопродуктиван у оба идиома, суфикси *-ара* и *-ница* у оба идиома граде *nomina loci* са значењем затвореног простора.

Као и претходна истраживања, и ово истраживање показује да је дијалекатска творба недовољно истражена језичка област и да јој треба посветити много пажње. Иако је наш допринос проучавању дијалекатске творбе мали, уверени смо да овај прилог (као и претходни прилози) може (могу) бити од користи будућим лингвистима.

Цитирана литература

- БОГДАНОВИЋ, Недељко. „Суфиксална деривација фитонима и фитонимима мотивисаних речи”. *Прилози из филолингвистике IV*, (2004): стр. 5–11.
- БОГДАНОВИЋ, Недељко. „Микротопонимија Сврљига”. *Ономатолошки прилози XVIII*, (2005): стр. 39–180.
- БОГДАНОВИЋ, Недељко. „Земљописна и њој сродна лексика југоисточне Србије”. *Српски дијалектолошки зборник LV*, (2008а): стр. 433–518.
- БОГДАНОВИЋ, Недељко. „Везане лексеме у фитонимији”. *Јужнословенски филолог LXIV*, (2008б): стр. 15–19.
- БОГДАНОВИЋ, Недељко и МАРКОВИЋ, Јордана. *Практикум из дијалектологије*. Ниш: Филозофски факултет, 2000.
- БОШЊАКОВИЋ, Жарко и ШТАСНИ, Гордана. „Турцизми с просторним значењем у контексту балканских језика и њихових дијалеката”. *Српски дијалектолошки зборник LXX/2*, (2023): стр. 7–482.
- ВУКАДИНОВИЋ, Вилотије. *Топоними зоонимског порекла*. Ниш: Филозофски факултет, 1996.

- ЖУГИЋ, Радмила. *Микротопонимија доњег слива Јабланице (семантичко-творбени аспект)*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2014.
- ИВИЋ, Павле. *Дијалектологија српскохрватског језика: увод и штокавско наречје*. Нови Сад: Матица српска, 1985.
- ИВИЋ, Павле. *Српски дијалекти и њихова класификација*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.
- КИРШОВА, Маријана. *Nomina loci у савременом српском језику*. Подгорица: Универзитет Црне Горе, 1999.
- КЛАЈН, Иван. *Творба речи у савременом српском језику, II део, Суфиксација и конверзија*. Београд: Прилози проучавању српског језика II, 2003.
- МИЛОРАДОВИЋ, Софија. *Употреба падежних облика у говору Параћинског Поморавља. Балканистички и етномиграциони аспект*. Београд: Етнографски институт САНУ, 2003.
- СИМОНОВИЋ, Драгутин. *Ботанички речник*. Београд: Српска академија наука, Институт за српскохрватски језик, 1959.
- СТАНОЈЧИЋ, Живојин и ПОПОВИЋ, Љубомир. *Граматику српског језика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2005.
- СТЕВАНОВИЋ, Михаило. *Савремени српскохрватски језик I (Увод, фонетика, морфологија)*. Београд: Научна књига, 1986.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована. „*Nomina loci* у говору Доњег Штипља (поређење са стандардним српским језиком)”. У: Neža Kočnik, Lucija Mandić, Rok Mrvič (Ur.), *Mejniki in prelomnice v slovanskih jezikih in literaturah* (str. 237–249). Ljubljana: Študentska sekcija Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, 2021.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована. „*Nomina loci* у говору Бунара код Јагодине”. *Годишњак за српски језик XXXIII/20*, (2022a): стр. 133–143. DOI: <https://doi.org/10.46630/gsrj.20.2022.09>
- СТЕВАНОВИЋ, Јована. „*Nomina loci* у говору Мијаговца код Ћуприје”. *Годишњак Педагошког факултета у Врању* 13/1, (2022b): стр. 29–41.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована. „О суфиксу *-арник* у косовско-ресавском дијалекту”. У: Neža Kočnik, Lucija Mandić, Rok Mrvič (Ur.), *Zbliževanja in odmiki: medkulturni stiki v slovanskih jezikih in literaturah* (str. 61–69). Ljubljana: Študentska sekcija Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, 2023a.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована. „О суфиксу *-ара* у косовско-ресавском дијалекту”. У: Neža Kočnik, Lucija Mandić, Rok Mrvič (Ur.), *Dialog med središči in obrobji v slovanskih jezikih in literaturah*. Ljubljana: Študentska sekcija, 2023b (у штампани)
- СТЕВАНОВИЋ, Јована. „*Nomina loci* у говору три пункта јагодинског краја”. *Годишњак Педагошког факултета у Врању* 14/2, (2023в): стр. 21–35.
- ЋИРИЋ, Љубисав. „Топоними фитонимског порекла Понишавља и Поморавља – паралела”. У: Љубисав Ћирић (Ur.), *О говорима и именима Понишавља и суседних области* (стр. 133–149). Ниш: Просвета, 2006а.

- ЋИРИЋ, Љубисав. „Топоними инвентивног постања”. У: Љубисав Ћирић (Ур.), *О говорима и именима Понишавља и суседних области* (стр. 150–163). Ниш: Просвета, 2006б.
- ШТАСНИ, Гордана. „*Nomina loci* са називом биљке у творбеној основи”. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* бр. 50, (2007): стр. 927–937.
- ШТАСНИ, Гордана. „О транскатегоризацији и псеудотранскатегоризацији у домену простора”. *Јужнословенски филолог* LXXVIII/1, (2022): стр. 121–145.

Извор

Упитник за прикупљање *nomina loci*.

Контролни извори

- РМС: *Речник српскохрватскога књижевног језика*. I–III. Нови Сад – Загреб: Матица српска – Матица хрватска, 1967–1969.
- РМС: *Речник српскохрватскога књижевног језика*. IV–VI. Нови Сад: Матица српска, 1971–1976.
- РСАНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*. I–. Београд: Српска академија наука и уметности, 1959–.

Jovana S. Stevanović

NOMINA LOCI IN THE SPEECH OF IGROŠ NEAR BRUS

The subject of the paper are nouns of the *nomina loci* type in the speech of Igroš, which belongs to the Kosovo-Resava dialect. Both *nomina loci* with the meaning of open and *nomina loci* with the meaning of closed space were taken into consideration. *Nomina loci* are analyzed according to the suffixes with which they are built. They are classified into lexical-semantic subgroups. The paper has the following aims: 1) to review the *nomina loci* in the speech of Igroš and to compare the obtained results with the results obtained in previous research (related to the speeches of the Jagodina region), 2) to determine which suffixes are productive in their construction, 3) to show the competitiveness of suffixal morphemes and 4) to show differences between dialectal and standard language word formation. The material obtained from the *Questionnaire for the collection of nomina loci* served as the corpus. Dictionaries of the Serbian language served as a control corpus. Conducting the analysis, we came to the following results: 1) productive suffixes in the speech of Igroš are: *-ište*, *-ar/-jar*, *-arnik*, *-ara*, *-nica*; 2) the suffixes *-ar/-jar* and *-arnik* are competitive; 3) the suffix *-ište* is without competition; 4) suffixes *-ara* and *-nica* are competitive; 5) some derivatives are not registered in

Serbian language dictionaries; 6) some derivatives are regionally marked and 7) phonetically modified derivatives are recorded.

Keywords: derivation-semantic category *nomina loci*, suffix, speech of Igroš, dialectal word formation, standard language word formation.